

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.068/2019/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Vincze Gyula Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek - a Dr. Jakab Zoltán Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Jakab Zoltán) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2018. november 28. napján kelt 6.P.20.398/2018/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 32 000 Ft fellebbezési eljárási költséget, továbbá a Magyar Államnak az állami adóhatóság felhívására 80 728 (nyolcvanezer-hétszázhuszonnyolc) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. június hó 30. napján **(kölcshszerződés száma)**. számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a felperes által megvásárolni kívánt Toyota Yaris típusú gépjármű vételárának a finanszírozására, amely alapján az alperes 3 528 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek. A szerződő felek az egyedi szerződésben megjelölték a havi törlesztőrészek összegét és esedékességét, az összes törlesztőrészlet összegét (5 053 560 Ft), a törlesztőrészek számát (120 hónap) és a teljes hiteldíjmutatót (8,65 %). A mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg, a kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolási módjaként az ún. fix deviza konstrukcióban állapodtak meg. A szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták, abban rögzítésre került a felperes nyilatkozata is, amelyben kijelentette, hogy a szerződésben, valamint az annak hátoldalán levő **(üzletszabályzat száma)**. jelű üzletszabályzatban (a továbbiakban: Üsz.) foglaltakat megismerte, megértette, azokat magára nézve kötelezőnek elismeri. Az Üsz. egyebek között az alábbi - a jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

I.7. „Fix deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyamesemény.”

I.17.: „Mértékadó devizanem: Az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem. Amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a Kamatváltozás II.-re és a Kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra.”

I.22.: „Árfolyam: A Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.”

I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pld. intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzüpi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

I.24.: „Mértékadó árfolyam: A mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján.”

I.25.b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) - 1)."

V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.”

Az Üsz. XI. fejezete a fix devizakonstrukcióra vonatkozó külön rendelkezéseket tartalmazza. Ennek 1. pontja szerint a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás I. és a II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig, a 4. pont értelmében azonban rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztőrészekre jutó kamatváltozás II.-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg, annak biztosítására a felek - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek és opciós jogot alapítottak az alperes javára a kölcsön felhasználásával vásárolt gépjárműre. Az opciós jog biztosítása céljából a gépkocsi törzskönyve az alperes birtokába került.

Az alperes elvégezte a 2014. évi XL. tv. (DH2. tv.) szerinti elszámolást, amely alapján a felperes még fennálló tartozását 8609 svájci frankban határozta meg. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül. Utóbb 2015. szeptember 30. napjára a szerződést azonnali hatállyal felmondta a felperes fizetési késedelmére hivatkozva. A felperes kölcsönszerződés megszűnése napján fennálló tartozását 3 678 349 Ft-ban jelölte meg.

A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az alperes az üzletszabályzatot, az adásvételi-, kölcsön- és opciós szerződések tartalmát egyedileg nem tárgyalta meg vele. Kiemelte, írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat az árfolyamváltozás és annak következményeit illetően nem készült, ezért tisztességtelenek az árfolyamkockázatot ráterhelő üzletszabályzati rendelkezések, a kölcsönszerződés pedig a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 206. § (6) és (8) bekezdése [helyesen 203. § (6) és (7) bekezdése] alapján semmis. A szerződést az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányában is érvénytelennek ítélte, emellett állította, hogy az üzletszabályzatot nem vette át, annak tartalmát nem

ismerte meg. A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként kérte a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá, vagy a megkötésére visszaható hatállyal érvényessé nyilvánítani az induló ügyleti kamat meghatározása mellett. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az alperessel szemben fennálló tartozása 15 108 Ft. A fentieken túl kérte az alperes kötelezését a gépjármű törzskönyvének kiadására miután az opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő eltelt, az alperes pedig a vételi jogával nem élt.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A szerződés érvénytelenségét csak az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányára figyelemmel ismerte el. Kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását, az induló kamatláb meghatározását 8,54 %-ban a felülvizsgált elszámolás adatai alapján. Állította, hogy a felperes a kölcsönszerződést és az üzletszabályzatot egyaránt átvette, annak tartalmát megismerte, s miután az üzletszabályzat általános szerződési feltételeket tartalmaz, azok egyedi megtárgyalására nem volt szükség. Az Üsz. V.6. pontjára utalással kiemelte, a felperes kifejezetten vállalta az árfolyamváltozásból eredő többletterhek viselését, az ezt érintő üzletszabályzati rendelkezés nem tisztességtelen, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás pedig világos és teljes körű. Megjelölte azokat az üzletszabályzati rendelkezéseket, amelyekből a felperes többletfizetési kötelezettsége megállapítható (IV.6., I.25.). Opciós joga letelte ellenére ellenezte a törzskönyv felperes részére történő kiadását arra hivatkozással, hogy a felperes a szerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének még nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a peres felek között 2008. 06. 30. napján (**kölcsönszerződés száma**). számon létrejött egyedi kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította azzal, hogy az induló éves ügyleti kamat értékét 8,54 %-ban határozta meg. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek az (**gpjmű frg.rszm.-a**). forgalmi rendszámú Toyota Yaris típusú személygépkocsi törzskönyvét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 63 500 Ft perköltséget, és rendelkezett a feljegyezett kereseti illeték viseléséről. Határozatának indokolása szerint megalapozottnak találta azt a felperesi érvelést, hogy a kölcsönszerződés az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányában érvénytelen, ezt az érvénytelenségi okot azonban kiküszöbölhetőnek ítélte az induló kamatmérték meghatározásával.

A felperes által megjelölt további érvénytelenségi okokat illetően a keresetet alaptalannak minősítette. Megállapította, hogy az üzletszabályzat a felperes részére a szerződéskötés alkalmával ténylegesen átadásra került, ezáltal módja volt annak tartalmát megismerni, az abban foglaltakat a feleknek nem kellett egyedileg megtárgyalniuk. Kiemelte, írásbeli kockázattelátviteli nyilatkozat nem készült ugyan, ez azonban nem eredményezi a kölcsönszerződés semmisségét, az egyedi kölcsönszerződés, illetve az üzletszabályzat megfelelő pontjai alapján ugyanis a felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy az ügylet árfolyamkockázattal jár, és hogy az korlátlan mértékben kizárólag őt terheli. E tekintetben utalt az Üsz. V.6. pontjában foglaltakra, a XI. fejezet fix devizakonstrukcióra vonatkozó rendelkezéseire, (**autókereskedő neve**) autókereskedő tanúvallomására.

Megalapozottnak ítélte a felperes törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmét, figyelemmel arra, hogy az opciós szerződés alapján a vételi jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő eltelt, ezalatt az alperes e jogával nem élt, így nincs jogcíme a gépjármű birtokban tartására.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte, míg másodlagos fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult. Fellebbezési érvelése

szerint az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek az egyedi megtárgyaltság hiányában nem váltak a kölcsönszerződés részévé, a szerződés az abban meghatározott összegben és az elsőfokú bíróság által megállapított ügyleti kamattal jött létre. Kifejtette - utalva a 2413/2011. számú gazdasági elvi határozatban foglaltakra -, a kölcsönszerződés 3. pontjának az üzletszabályzat megismerésére és átvételére vonatkozó rendelkezése csupán azt jelenti, hogy a fogyasztó elolvasta, akaratával egyezőnek nyilvánította a szerződésben, illetve annak mellékletében foglaltakat, de nem jelenti azt, hogy ezek egyedileg megtárgyalt szerződési feltételnek tekintendők. Hangsúlyozta, vélelem szól amellett, hogy a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg, ezt a vélelmet az alperes nem tudta megdönteni. Utalt a perben meghallgatott **(autókereskedő neve)** tanúvallomására, aki a szerződéskötéskor szóban az árfolyamváltozás várható mértékét legfeljebb 10-15 %-ban jelölte meg, ami véleménye szerint bizonyítja, hogy az alperes képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott az ügylet árfolyamkockázatát illetően, ezért az ezt érintő üzletszabályzati rendelkezés tisztességtelen, fizetési kötelezettségét az árfolyamkockázatból eredő többletterher figyelmen kívül hagyásával kell teljesítenie. Tartozása pontos összegének kiszámítására könyvszakértő kirendelését kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira figyelemmel. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett érveit.

A fellebbezés **alaptalan.**

I.

A felperes fellebbezésében egyfelől arra hivatkozott, hogy az általános szerződési feltételek egyedi megtárgyaltság hiányában nem váltak a szerződés részévé, emiatt nem kötelezhető az árfolyamkockázatból eredő fizetési terhek viselésére.

Nem vitás, hogy az egyedi szerződésben megjelölt üzletszabályzat a jelen ügyben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban 1959-es Ptk.) 205/A. § (1) bekezdése szerint általános szerződési feltételeket tartalmaz. Az általános szerződési feltétel lényegi tulajdonsága, hogy azt a felek egyedileg nem tárgyalják meg, annak tartalmát az egyik fél egyoldalúan alakítja ki, ennek ellenére e feltétel a szerződés részét képezi, feltéve, hogy alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és azt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta (1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdés). Ahhoz tehát, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon - a felperes fellebbezési érvelésétől eltérően - nem szükséges annak egyedi megtárgyaltsága, ellenkezőleg, annak lényege az egyedi megtárgyaltság hiánya, ugyanakkor a szerződéses feltétel támasztójának kell bizonyítania a feltétel másik fél általi megismerésének a lehetőségét és - akár hallgatólagos - elfogadását. A perbeli esetben az 1959-es Ptk. hivatkozott rendelkezésében foglaltak teljesültek, a felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatával elismerte, hogy az általános szerződési feltételeket tartalmazó üzletszabályzatot átvette, megismerte, az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek fogadta el, így ezzel szemben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 196. § (1) bekezdése alapján már őt terhelte a perben annak bizonyítása, hogy az üzletszabályzatot az alperes nem adta át a részére, illetve azt nem állt módjában megismerni. Ilyen tartalmú bizonyítást azonban a perben nem ajánlott fel, ezáltal az okiratba foglalt nyilatkozata valóságát megdönteni nem

tudta. Ebből következően az üzletszabályzat és az abban foglalt általános szerződési feltételek az egyedi szerződés részét képezik, a szerződés tartalmát az egyedi szerződésben foglaltak és az üzletszabályzatban rögzített kikötések együttesen alkotják, így az abban foglalt rendelkezéseket a maguk összességében kell figyelembe venni annak megítélése során, hogy a felperes kapott-e az ügylet árfolyamkockázatát illetően megfelelő tájékoztatást.

II.

A felperesnek az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiányára, mint érvénytelenségi okra való hivatkozása tartalma szerint akként értékelhető, hogy a felperes az árfolyamváltozásából eredő fizetési kötelezettséget rátelepítő általános szerződési feltételek tisztességtelenségét állítja [1959-es Ptk. 209/A. § (2) bekezdés]. A peres felek között - a felperes által sem vitatottan - deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek lényege, hogy a felek a hitelező és az adós kölcsönszerződésből fakadó pénztartozását egyaránt devizában határozzák meg (kirovó pénznem), és azt mindkét fél forintban köteles teljesíteni (lerovó pénznem). E szerződéstípusnál az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait, a forint gyengülése az adós fizetési terhének növekedését, erősödése pedig csökkenését eredményezi (6/2013. PJE határozat 1. pont). Az egyedi szerződés, valamint az üzletszabályzat árfolyamváltozás elszámolásával és az árfolyamkockázat felperes általi vállalásával kapcsolatos kikötései a deviza alapú szerződés lényegéhez kapcsolódó feltételek, következésképpen a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési rendelkezések, amelyek tisztességtelensége az 1959-es Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdése értelmében nem vizsgálható és a 2009. május 22. napjától hatályos (5) bekezdés szerint is csak akkor állapítható meg, ha - a szerződés egyéb rendelkezéseit is figyelembe véve - az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. A vizsgálat részletes szempontjait meghatározó 2/2014. PJE határozat 1. pontja is ezt az elvárást fogalmazza meg a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos rendelkezései tisztességtelenségének a vizsgálatához. Eszerint ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam ránézve kedvezőtlen hatásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. fent hivatkozott rendelkezésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Kétségtelen, hogy a Hpt. szerződéskötés időpontjában hatályos 203. § (6) és (7) bekezdésének rendelkezése értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia, a kockázatfeltáró nyilatkozatnak pedig tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatását. Önmagában a külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya azonban a szerződés érvényességét nem érinti, ilyen esetben az egyedi szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzat rendelkezései és a szerződéskötéskor a pénzügyi intézmény által a fogyasztónak adott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy az ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, miszerint az árfolyamváltozás a szerződés tényleges fennálló kockázata, az teljes mértékben őt terheli, annak reá nézve kedvezőtlen hatása korlát nélküli, amelynek következményeként akár jelentősen is megnövekedhetnek a fizetési terhei.

A jelen ügyben a felperes a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja értelmében kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti

árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Ezen túl a szerződés egyéb rendelkezései is félreérthetetlenül jelezték, hogy a felperes fizetési kötelezettségei változhatnak az egyedi szerződésben megjelölt törlesztőrészek összegéhez képest. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek megállapodtak abban, hogy a mértékadó devizanem a CHF, az ún. kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolási módja pedig a havi fix konstrukció. Az, hogy az egyedi szerződés e rendelkezéseinek mi a tartalma, kiderül az üzletszabályzat egyes pontjaiból. Az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma, a mértékadó árfolyam, az árfolyamváltozás kiszámításának képlete és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogyha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Ezt egyértelművé teszik ezen túl az üzletszabályzat árfolyam-különbözet kölcsönbevevőre történő kiterheléséről és annak megfizetéséről rendelkező pontjai és erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben afelől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat.

Ugyancsak felismerhetővé teszi az árfolyamváltozás fizetési kötelezettséget növelő hatását az üzletszabályzat ún. fix devizakonstrukciót szabályzó XI. fejezete, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása következtében a futamidő meghosszabbodik, az árfolyamváltozás miatt a törlesztőrészeket az adósnak a szerződéskötéskor tervezetthez képest tovább kell fizetnie. Lényeges emellett, hogy a felperes a szerződéskötéskor választhatott, a fix vagy a normál devizakonstrukció szerint kéri az árfolyam-különbözet elszámolását. A felperes élt ezzel a választási lehetőséggel, az egyedi szerződésben a fix konstrukciót jelölte be. Ahhoz viszont, hogy a két lehetőség között választani tudjon, tisztában kellett lennie a kettő közötti különbséggel, és ebből adódóan magának a deviza alapú konstrukciónak a lényegével, valamint az abban rejlő kockázattal.

Kétségtelen, hogy a szerződés fenti rendelkezéseinek megismerése, megértése az egyedi szerződés és az üzletszabályzat gondos áttanulmányozását igényelte. A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően, a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel ugyanakkor a fogyasztótól is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszú távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889.), tanulmányozza a szerződést, szükség esetén az egyes, általa nem érhető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (Kúria 6/2013. PJE III.3. pont). Ha a felperes ezt megtette, fel kellett ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek, ha pedig azért nem szerzett erről tudomást, mert nem olvasta el figyelmesen a szerződést, az nem róható az alperes terhére.

Az az eltelt hosszú időre tekintettel nyilvánvalóan nem rekonstruálható, hogy a szerződéskötés során az árfolyamkockázatot illetően milyen szóbeli tájékoztatás hangzott el az alperes képviselője részéről, azonban ha a felperes úgy ítélte meg, hogy a szerződésben rögzített tájékoztatás tartalma eltér a szóban kapott tájékoztatástól, úgy az eltérésre rá kellett volna kérdeznie és magyarázatot

kellett volna kérnie a számára nem világos vagy nem érhető szerződési feltételek tartalmáról. A felperes azonban nem állította, hogy ilyen tartalmú magyarázatot igényelt volna, így ha a szóbeli tájékoztatás és az írásba foglalt szerződés tartalma eltért egymástól, a szerződésben foglaltakat kellett irányadónak tekintenie, eszerint pedig az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelt a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak.

Kiemeli az ítélet tábla, a 93/13. EGK tanácsi irányelvnek az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/17. számú ítéletében adott értelmezése alapján sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a perbeli kölcsönszerződés árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó kikötései tisztességtelenek. Az ítélet e kérdést érintő rendelkezése (a harmadik kérdésre adott válasz) szerint a 93/13. irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételekre vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének vizsgálati szempontjait illetően - lényegében megismételve a C-186/16. számú ügyben kifejtetteket - a Bíróság kiemelte, annak érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó fel tudja ismerni, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésével bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, mivel a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és ez a pénzügyi kötelezettségeire kiható, akár jelentős mértékű gazdasági következménnyel is járhat a számára. Lényegében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálati szempontjait illetően az EUB ítélete nem tartalmaz olyan új szempontokat, amelyeket a vonatkozó joggyakorlatában (C-26/13., C-186/16.) az EUB már ne fejtett volna ki, és amelyeket a Kúria már ne vett volna figyelembe a 6/2013. és a 2/2014. számú PJE határozataiban. A nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének lehetőségéről való tájékoztatást és ennek a fogyasztó fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását tekintve ugyanakkor az ítélet tábla ismételten utal az Üsz. „rendkívüli árfolyamesemény” fogalmát meghatározó I.23. pontjára, amely arról tájékoztatja a fogyasztót, hogy a forint árfolyama szélsőséges mértékben (25 %-ot is meghaladóan) megnövekedhet, ami az árfolyamváltozás fix konstrukció szabályai szerinti elszámolása esetén is lehetőséget ad az alperesnek az árfolyam-különbözet futamidő alatti kiszámlázására (Üsz. XI.4.) E szerződési feltételek alapján az ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó fel tudja mérni az ügylet árfolyamkockázatát, a forint svájci frankhoz viszonyított súlyos leértékelődése futamidő alatti bekövetkezésének lehetőségét, és az esetleges leértékelődés fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, következésképpen az EUB ítéletében meghatározott szempontok szerint értékelve sem minősíthetők tisztességtelennek a szerződés árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos kikötései.

III.

Miután a kifejtettekre figyelemmel az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége nem állapítható meg, a felperes a szerződés rendelkezéseinek megfelelően köteles az árfolyamváltozásból eredő többletterhek viselésére. Ennek megfelelően szükségtelen a felperes árfolyamváltozást figyelmen kívül hagyó elszámolása helyességének érdemi vizsgálata, ezért azt az ítélet tábla mellőzte. Ugyanezen okból a szakértői bizonyítás lefolytatása sem indokolt az árfolyamváltozás összegének a megállapítása érdekében.

Az a fellebbezési kérelem, amely szerint a felperes kérte annak megállapítását, hogy a szerződés az elsőfokú bíróság által meghatározott kamattal jött létre, akként értelmezhető, hogy a felperes e

tekintetben az elsőfokú bíróság ítéletét kéri helyben hagyni, ezért az ítéletábra a kamat meghatározását illetően ugyancsak mellőzte az elsőfokú ítélet felülbírálatát.

Az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezéssel érintett rendelkezései megalapozottnak bizonyultak, ezért az ítéletábra azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költségének a megfizetésére, amelynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján határozta meg. A felperes ezen felül viselni köteles az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2019. április 9.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró